

Dar u reġa' tela' 'l fuq.
 Hanintu kienet qed tistennieh fil-bieb, ghajnejha beżghana.
 Malli ratu, qaltu: "X'gara?"
 "U xejn," weġibha. "Hadd blief çakkar ta' sajjied li tilef
 triqtu u fettillu jirrokka hawn."

Harstu mqita, ghajnejh ebsin. b'idu l-wahda hadilha idejha
 u bl-ohra haddanha minn qaddha, ġemeb xofftejh hdejn widnej-
 ha, u bil-blewwa kollha, qallha: "Ejja nohorgu ftit hdejn is-sur;
 l-ghelug ta' hawn ġew qed idejjaqni."

Waslu grib il-parapett baxx tas-sur, meta f'tebqa' ta' ghajn,
 Fra René baram idu l-wahda ma' qaddha u l-ohra għafasha
 b'kemm kellu hila fuq halqha, għolliha fuq rasu bħalma kien għa-
 mel kemm-il darba meta waddab haġar u toqol ieħor fuq wild
 il-Qamar, wahhal siequ l-wahda ma' tarf il-parapett, ġibed nifs,
 u waddabha għal isfel.

Hanintu werżqet u wara ftit instama' hoss mahnuq mal-
 waqgħa tagħha fuq il-blat ta' taħt is-sur.

Fra René, jilheġ, waqaf iħares çass lejn fejn niżlet titger-
 beb hanintu. Bla ma jaf, sidru strab min-nifs li taqqlu, moħħu
 ssaffa, stejgen, ta daqqtejn ta' ħarta fuq haddejh, għadda idejh
 għal darba tnejn fuq ilbiesu u l-armi, çaqraq ftit 'il hawn u 'l
 hinn geddumu, għorok idejh ma' xulxin, u bil-qajla l-qajla dar
 lura biex imur jilqa' lill-Gran Mastru sidu.

* * *

Żmien, żmien wara, Sant'Anġlu kellu kmandant ġdid, din
 id-darba wiehed Inġliż. Martu u hu żammew għalihom il-kma-
 mar ta' fuq nett.

Fl-ewwel lejl li kellhom iġġaddu flimkien hemm fuq, il-ma-
 ra harġet ftit fuq is-sur biex tara l-port u l-Belt fid-dawl ta' qa-
 mar, għax kienet lejla ta' dawl ta' qamar mill-isbaħ.

Xi erba' passi 'l bogħod minnha rat xbejba, misluta mislu-
 ta, b'xuxa sewda u twila mitluqa fuq spallitha, u mlibbsa b'ħa-
 rir abjad u iswed. L-Inġliża baqgħet halqha miftuħ u stagħġbet.
 Kif kienet ser tiftaħ halqha biex tkellimha, ix-xbejba dehret tin-
 ġibed lura lura, bħallikioku mġieġħla tabilfors, sakemm iahqet
 tarf is-sur u b'idejha herqana taħta tarf il-ħaġar. Għal waqt
 wiehed dehret li ser jirneexxilha ma tibqax nieżla għal isfel. Izda
 għal xejn, għelbet, u minn isfel telgħet twerżiqa li tkessaħlek
 demmek.

L-Inġliża, dik il-lejla, ma setgħetx tagħlaq ghajn ma' ghajn
 bil-qatgħa li ħadet.

Żewġha ma kellux x'jagħżel. Htieġlu jneħħiha minn hemm
 Bagħatha l-Belt f'lukanda u tista' tgħid ma harġitx minn kam-
 ritha għal ġimagħtejn shaħ. U fit-tinjem ta' dak iż-żmien, il-
 Forti kellha kmandant ieħor: din id-darba wiehed għažeb.

In-nies tal-Belt ma stagħġbux.

L-ghassiesa ta' l-iswar ma ħamlitx li mara ohra tgħix fil-
 kmamar tal-ħakem tal-Forti Sant'Anġlu. Dawk xerqu u riedu
 lilha biss, u 'l hadd aktar.

NOVEMBRU

Ta' P. MATTEW, KAPPUÇĊIN

Ġie Novembru, Malta tagħna,
 Xabar ta' djieq, xabar tal-mejtin,
 Mela r-raba' bil-lwien homor,
 Kesa l-oqbra bil-pepprin.

Ifhem, Malta, x'irid iġġidlek
 Bil-pepprin li nibet f'ħoġrok
 F'kemm-il sena ġie u mar.

Irid iġġidlek: "Omm ħanina,
 Aħseb, ftakar f'dak id-demm
 Ta' min miet biex jgħajjex lilek
 Ta' min ħajtu għalik temm.

L-aħwa nsew lil dawn l-imsejtna
 Billi demmhom ħassru ż-żmien,
 Insew lilhom, lil qlubithom
 Fit-taqbida ta' ħelsien.

Bħal erwieħ il-lum minsija
 Qed jitolbu f'Għid l-Imwiet:
 "Ftakru fina, ftakru fina".
 Ftakar, Malta, f'dawn l-ulied.